

Rıdvan Dilmen: Roberto Carlos sakatlandı, tedaviye ülkesine gitti. Bence yanlış!

Röportaj: Ömer Çakkal

Türk futbolunun zirve isimleri vardır. Mensubu olduğum yeni nesil eskileri bilmez; örneğin Metin Oktay'a yetişemedik biz. Ama Rıdvan'ın son dönemlerini izledik neyse ki. Türk futbolunun zekâsı ile öldürücü çalımları ile gelmiş geçmiş en iyi golcülerinden Rıdvan Dilmen. Nam-ı diğer Şeytan Rıdvan.

Rıdvan'ı izleyenler çalımları ve zekâsı

kadar sakatlanmalarını da bilir. O bu konuda da şöhret yapmıştır! Spor yaralanmaları, sağlığın önemli ayaklarından biri. Dolayısı ile futbol ekranlardaki 'saygılı' duruşu ve tutarlı karakteri yanında sırf bu nedenle bile Rıdvan'ın SD için söyleyecekleri vardı.

Haftanın 6 günü tam mesai bulunduğu NTV Spor kanalında gerçekleştirdiğimiz söyleşide Dilmen, şaşırtıcı tespitleri ile bizi heyecanlandırdı. Dilmen'in özellikle hasta psikolojisine, doktor-hasta ilişki-

lerine ilişkin yorumlarına kulak kabartmakta fayda var.

Kronik bir rahatsızlığınız var mı?

Bir dönem bronşit geçirmiştım. Birkaç yıl sürdü ama geçti. Şu an devam eden bir rahatsızlığım yok.

Spor yaşamınızda sık sık ve uzun sakatlanmalar geçirdiniz. Kendi tecrübelerinizden yola çıkarak spor sakatlanmalarında iyileşme süreci hakkında neler söylersiniz?

Rıdvan Dilmen

Bence bana soracağınız en uygun konu buydu. En doğru yerden giriş yapınız. Çünkü buna en uygun futbolcu galiba benim. Çünkü çok sakatlandım. Her ne kadar teknoloji ve tıp önemli ise de saha koşulları da onun kadar önemli. Kötü zeminde oynadığınızda bileğiniz burkuluyor, ayağınız kolay kırılabilir. Eskiden futbol oyun koruları da sakatlanmaya müsaitti. Örneğin ben savunma oyuncusunu geçmiş, gole gidiyorum. Arkadan futbolcu çekip beni indiriyor ve kart görmüyordu. Hakem, 'Aman bir daha yapma' diyordu. Çünkü kurallar buna müsaitti. Böyle olduğu için sakatlık riski daha fazlaydı.

Bundan 10 - 15 yıl önce bir futbolcu sakatlandığında gönül rahatlığıyla Türkiye'deki hastaneleri tercih ediyordu mu?

O zamanlar sakatlıklarda yurtdışına çok gidiliyordu. Açıkçası moda olmuştu. Bu moda, Avrupa'daki, ABD'deki doktorlara olan hayranlığı-

mızdan geldi, teknolojidendi. Artık günümüzde ülkemizde de her türlü ortopedik ameliyat yapılabilir. Mesela eskiden tendon ameliyatlarında aylarca alçıda kalıyordunuz, artık böyle değil. Ha gene de yurtdışına giden yok mu, var tabii. Örneğin Roberto Carlos sakatlandı, tedavi için ülkesine gitti. Bence yanlış yaptı. Senin ne işin var yurtdışında! Burada tam donanımlı hastaneler yok mu? Hem sen burada ekmek yiyorsun, çocuğuna burada bakıyorsun!

Bilinçlenme anlamında da iyileşme oldu mu?

Elbette. Örneğin eskiden ameliyatın ardından doktor devreden çıkardı, futbolcu da kendisini sahaya atardı. Şimdi öyle değil, doktor ameliyatını yapıp sizi yan odadaki rehabilite uzmanına havale ediyor. Orada belli bir program uygulanıyor. Sporcu da artık daha bilinçli. Tam iyileşmeden spora dönerse, bu tedavinin bir faydası olmayacak, bunu biliyor.

Özel hastaneler 'para tuzağı' imajından acilen kurtulmalı!

Bir hasta gözüyle baktığınızda, bugün bir özel hastanenin kapısından içeri girmekle devlet hastanesinin kapısından içeriye girmek arasında, alacağınız hizmeti düşündüğünüzde ne gibi farklar var?

Açıkçası ben bu sorunun doğru muhatabı mıyım bilmiyorum. Çünkü ukalalık olarak anlaşılmasın sakın ama biz şimdi bir hastaneye gittiğimiz zaman fazlasıyla ilgi gösterebiliyorlar. Benim değerlendirmem pek sağlıklı olmayabilir ama gene de şunları söyleyebilirim: Vatandaşa özel hastanelerle ilgili 'Buralarda hiçbir şeyin yoksa bile birkaç tahlil yapıp senden 1 milyar alırlar' imajı var. Bence özel hastanelerin güven zedeleyen bu imajdan acilen kurtulması lazım. Devlet hastanelerine gelince de örneğin bugün Çapa'ya gittiğinizde Türkiye'nin en ünlü hocaları orada tamam ama bir karışıklık

var bunu hissediyorsunuz. Büyük bir ulaşma zorluğu var, hizmete, hekime.

Ülkemizde hastaların hastalıklar ve sağlık sistemine üzerine bilgi sahibi olduğunu düşünüyor musunuz? Yani muayeneye giden hastada şöyle bir anlayış var: Önce Allah'a, sonra sana emanetim. Bu bilinçsizliği kırmak için galiba doktorlar da bir şey yapmıyor. Bırakalım bunu, reçetelerdeki yazıları bile okuyamıyoruz ve sanki bu bilinçli olarak yapıyor! Bu noktada ne dersiniz?

Hastalarda nispi bir bilinçlenme var tabi ama doktorların farklı farklı teşhisler koyması, vatandaşların kafalarını karıştırıyor. Bir kargaşa var bu noktada. Bir de vatandaşlar arasında mutlaka üçüncü kişiler devreye girip kafa karıştırabiliyor.

Ülkemizde özellikle devlet hastanelerinde doktor-hasta ilişkisi, tanrı-kul ilişkisine benzetiliyor. Buna katılıyor musunuz; doğrusu bu hastalıklı bir durum değil mi?

Şimdi hasta öncelikle ilgi ve şefkat ister. Örneğin hasta daha doktorun odasından içeri girmeden hep bir 'Acaba bana nasıl davranacaklar' endişesi içinde. Bu korkuyu vermişler maalesef. Doktor, daha hastasını dinlemeden, 'Sıradaki...' diyebiliyor. Hasta da 'Ya bu

doktor sallıyor beni' diyor. Tabi doktor açısından bakıldığında da, 3 tane hasta bakması gerekirken 300 hastaya baktığı gerçeğini göz ardı etmememiz lazım. Doktorlar sabah evden işe giderken 'Ben bugün hastalara kötü davranacağım' demez. Ama yoğunluk bunaltıyor galiba onları da.

Herkesin işlerinden kaynaklı stresli çalışabilir ama bu bize muhatabımıza kendi stresimizi yansıtma hakkı verir mi? Doktorlar arasında hastasına biraz tepeden bakmacı bir üslup yok mu? Yani sistemde bir sorun yok mu?

Doktor-hasta ilişkilerinde maalesef insan ayrımı var. Sistemle alakalı sorun var mı ben bilmiyorum. Ama doktorlara büyük saygı duyuyorum. Zor şartlarda çalıştıklarını düşünüyorum.

Vatandaş doktoru ulaşılmaz görüyor

Sigara kullanıyor musunuz?

Evet, tek tük içiyorum ama bu yasaktan sonra ben de bırakıyorum.

Sigara yasağının biraz sert bir üslupla uygulandığını söyleyenler var. İyi mi oldu böyle?

Hasta daha doktorun odasından içeri girmeden hep bir 'Acaba bana nasıl davranacak' endişesi içinde. Bu korkuyu vermişler maalesef. Doktor, daha hastasını dinlemeden, 'Sıradaki...' diyebiliyor.

Bence iyi oldu. Çok kişi de şimdi bırakacak. NTV Spor'da çok sigara içen vardı. Dışarı kadar gidip gelmekten sıkılıyorlardı. Şimdi sigara içmek için dışarı çıkan çok az kişi görüyorum. Yavaş yavaş insanlar bırakıyor.

Sağlık sektöründe büyük bir değişim yaşıyoruz. Birer birer modern hastaneler açılıyor, yurtdışından giderek daha fazla sayıda hastayı Türkiye'de ağırlıyoruz. Bir hasta olarak hastaneye gittiğinizde nasıl bir manzara ile karşılaşıyorsunuz?

Bence sağlıkta gözle görülür bir değişim ve iyileşme var. Hem açılan yeni hastaneler, hem ileri teknolojinin ülkemize gelmesi, yem de vatandaşların hastalıklara karşı bilinçlenmesi anlamında

iyileşmeler var. Ama bence vatandaşların doktorlara ulaşma anlamında bir eğitimden geçmeleri gerekiyor.

Nasıl?

Doktorları ulaşılmaz olarak görüyorlar. Bazen parasızlık, bazen de doktordan çekinme nedeniyle bu oluyor. Bence TV'lerde bununla ilgili eğitimler olmalı. Özellikle Anadolu'daki insanlarımız doktordan hem ürküyor, hem onu ulaşılmaz olarak görüyor.

Hastalığın özel hastanelerin artmasıyla birlikte 'mal' haline gelmesi ile ilgili bir tartışma da var. Siz bu konuda ne düşünüyorsunuz? Özel sektörün sağlık alanında daha etkili ve artan miktarda yer alması bizi insani bir erozyona götürür mü?

Hastalarda böyle bir kanı var. Bu yok mudur, var tabii. Gidiyorsun özel hastaneye, 'Ya ben evham ettim' diyorsun. Seni yatırıp by-pass ameliyatı yapıyorlar. Vatandaşın gözünde özel hastaneler 'para tuzağı' olarak görülebiliyor. Özel hastaneler de biraz duygusal bakmalı. Yani bugün herkesin parası olmayabilir. Sigorta şirketleriyle alakalı da bir problem var. Özel sigorta yaptırıyor, sonra hastaneye gidiyorsunuz. Örneğin bir chek-up yaptırmak istiyorsunuz, 'Buna müsaade etmem, paranı ver' diyor.

Kırmızı kar yağarsa Anadolu'dan şampiyon çıkar!

Hocam biraz futbol konuşalım. FB'li olarak bu yıl Fenerbahçe'yi hep eleştirdiniz. GS'nin şampiyonluğa uzandığı maçtaki yorumlarınız dahi aklımızda. Yaygın bir üslup ile soralım: Ne olacak bu Fener'in hali?

Bence bu soru mazide kaldı. Bence Fener artık o yıllardı atlattı. Kulüp doğru yolda.

Sivas zirveyi zorladı, öteki Anadolu takımları halen ligde kalmak üzere oynuyor. Siz bir röportajınızda "Anadolu takımlarından şampiyon falan da çıkmaz zaten. Kimse hayal kurmasın" demişsiniz. Türkiye liglerindeki gidişat hakkında ne düşünüyorsunuz?

Bir kez daha söyleyeyim o zaman, bu ekonomik dengesizlikle Anadolu'dan mümkün değil, şampiyon çıkmaz!

Olsa mucize mi olur? Örneğin Sivas çok yaklaşmıştı?

Ama olmadı. Kırmızı kar yağınca olur! Yaklaştı ama ne oldu; Fener'e, Galatasaray'a ve Beşiktaş'a kaybetti.

"Herkes şoför olabilir ama Şahin marka bir araba, Mercedes'le, otobanda yarışabilir mi?" tespiti müthiş. Ama ne olacak bu durum?

Futbol iyi futbolcu ile oynanır. İyi futbolcular da üç büyüklerde. Taraftarı daha fazla, doğal olarak medya gücü de arkasında. Dolayısıyla Anadolu takımları üç büyüklerle yarışamaz. 100 milyon dolar ile 10 milyon dolar kapışabilir mi?

Kısa bir dönem FB'de teknik direktörlük yaptınız. Ayrılmanız tartışmalı olmuştu. Fenerbahçe'ye kırılgan mısınız?

Yok. Ben Fenerbahçe'yi çok seviyorum. O zamanlar ben tecrübesizdim, başkan tecrübesizdi. Ama o dönemden gurur duyuyorum.

Yeşil sahalara dönmek için '3 yıllık sözleşme ve tazminat maddesi isterim" diyorsunuz. Sahalara tekrar dönme için bir ışık var mı?

Şu an yok. Vestel olabilirdi ama olmadı.

Üç büyükler kollanıyor

Türk futbolu adil yönetiliyor mu?

Bakın Türkiye'de Federasyon da dahil herkes üç büyükler ve ötekiler diye bakar. Üç büyükler her sezon kollanırlar. Bu sene Beşiktaş'a göre FB ve GS daha çok kollandı.

Kollayan kim?

Herkes. Ortada bir üç büyüklere yönelik bir psikoloji var. Üç büyüklerin şampiyon olmalarına yönelik genel bir muhabakat var.

Ya hakem hataları? Kulüpler diyor ki, "Türk hakemler yetersiz." Nadiren konuşan hakemler ise "Biz Avrupa'da da maç yönetiyoruz" diyorlar. Suç kimde?

Ben Türk hakemlerin Avrupalılardan kötü olduğunu düşünmüyorum. Ama hata şurada: Onlar da üç büyükleri kolluyorlar. Şimdi geç hakem bakıyor. Diyor ki 'Ya bu Ali Aydın, Beşiktaş-Galatasaray maçından sonra Galatasaray camiası tarafından hakemliği bırakmak zorunda bırakıldı. Cem Papıla'nın kafasını Beşiktaş, Cüneyt Çakır'ın kafasını Fener kopardı' diyor. Bilançaltına bu yerleşince de sahada onları kollayan kararlar çıkıyor.

Hakan Şükür'ün Avrupa Şampiyonası'na çağrılmaması sizce doğru bir karar mıydı?

Hakan istisna bir oyuncu. Türk futboluna verdiği hizmet açısından o her yeri hak ediyor. Ama ötesinde baktığımızda

Ben antrenmanlara da gidip izliyorum. Sahayı da takip ediyorum. Bir de benim önyargılarım yok. Göstergelere bakarak konuşuyorum. Deniyor ki 'Fener kötü olduğu için Galatasaray şampiyon oldu.' Oysa yok böyle bir şey!

bence teknik olarak doğru bir karar. Artık eskisi kadar verimli değil. Fizik olarak da bu böyle.

Ekranlarda çok sakın bir Rıdvan Dilmen var. Güntekin Onay ile hiç polemige girmiyorsunuz. Diğer spor programlarında hiç bitmeyen kavganızda niye yok?

Partner çok önemli. Güntekin çok dolu, çok düzgün bir insan. Duracağımız yeri çok iyi biliyoruz. Ben odamda ağlaya ağlaya maç izliyorum. Ama ekranın önüne çıktığımda elbette çok dikkatli davranıyorum.

Hayatında hiç futbol oynamamış olan futbol yazar ve yorumcuları var. Bu ne derece doğru bir durum?

Duracağı yeri bilirse doğru. 3-5-2'ye girdiklerinde olmuyor işte. Onlardan bizim alacağımız büyük dersler var. İyi gazeteci olan futbol yorumcuları, spor yazarları var. Araştırarak bize doğru bilgiler, analizler sunuyorlar. Ama taktik anlayışlara çok girmemeliler.

Niye bir Galatasaraylı olarak ben sizin yorumlarınıza güveniyorum?

Ben antrenmanlara da gidip izliyorum. Sahayı da takip ediyorum. Bir de benim önyargılarım yok. Göstergelere bakarak konuşuyorum. Deniyor ki 'Fener kötü olduğu için Galatasaray şampiyon oldu.' Oysa yok böyle bir şey! Galatasaray bu sene iyi top oynadı, iyi mücadele etti. 79 puan mı almıştı ne, az mı bu. Pek çokları da şampiyonluğu ruha, motivasyona bağlıyor. Değil, iyi futbolcuları vardı, kazandılar.

Kurtlar Vadisi kaçırılmaya çalıştığınızı, dizinin Türkiye'nin birçok gerçeğini ortaya koyduğunu söylemişsiniz. Vadi'nin ortaya koyduğu gerçek ne?

Kendi kendime komplo teorileri üretiyorum. Kendi kendime 'işte bu Veli Kü-

çük, bu da Aydın Doğan' diyorum. Dizide anlatılanları gerçek hayatta yaşananlarla kıyaslıyorum. Hoşuma da gidiyor bu. Sonra oynayan arkadaşlarla da tanıştık. Pırl pırl çocuklar. Dizinin hiçbir bölümünü kaçırmadım. Oğlumla birlikte izliyoruz. İnşallah hiç bitmez!

Sezona veda bölümünü de izlediniz mi? İskender Büyük önce yakalandı, ardından cezaevinden çıkıp Polat'ın evini yaktı...

Kaçırır mıyım? Salona iki tane TV kurdum. Millî maç vardı, ikisini birlikte izledik. Maç sonu yorum yapacağım, 'İskender Büyük sahadan gitti' diyecek halim yok ya! (Kahkahalar)

'Şeytan Rıdvan' lakabını hiç sevmedim!

Şeytan Rıdvan lakabını sevmediğiniz doğru mu?

Şeytan, Allah'ın sevmediği bir şey. Ben niye seveyim! Hem adım, Cennet kapısındaki meleğin ismi. Ya bana Şeytan denir mi Allah aşkına!

Spora devam ediyor musunuz? Sağlığınızı, moralinizi korumak için özel bir formülünüz, çalışmanız var mı?

Haftada bir gün top oynuyoruz. Gene maçta sakatlandım, bir aydır oynamıyorum. Ama tekrar başlayacağım.

Yaş 46 ama maşallah 36'dan fazla görünüyor. Nasıl böyle genç kalıyorsunuz?

Ben gerçekten kendime iyi bakarım. Ben dün akşam 11.30'da uyudum. 2 - 3'te falan yattığım çok nadirdir. Maksimum her sabah 8'de uyanılır. Yemek verme dayanırım ama uykusuz kalamam. Abuk subuk bir yaşantım yoktur.

Hakan Şükür'ün dini yaşantısı gündeme geldikçe futbolda din ve siyaset tartışmaları yeniden alevleniyor. Dini yaşayan futbolcu onun için ne anlama gelir...

Helal olsun derim. Yanlış bir şey mi yapıyor adam. Kahveye mi gidiyor sanki. Keşke herkes yaşayabilse derim. Kendi mesleğini ihmal edecekse tabii başka. Zaten dinimiz de ona müsaade etmez. O yüzden her insan özgürdür. Biz çok meraklıyız böyle şeylere. Ayrıca da onun yaşam tarzı kötü bir tarz değil. Bunun diyenler 45 yaşından sonra namaza başlıyor. Korku başlıyor.

Rıdvan'ın özel hayatını kimse bilmiyor. Özellikle mi kaçırıyorsunuz

Rıdvan Dilmen

1962, Nazilli doğumlu olan Dilmen, spora atletizm ile başladı. İlk takımı şimdi şimdiki ismi Nazilli Belediyespor olan Nazillispor'dur. Daha sonra 1979'da Muğlaspor'a geçen Dilmen, ilk kez 1980 yılında transfer olduğu Boluspor takımında ünlendi. Daha sonra 1983 yılında Sarıyer'e ve 1987'de Fenerbahçe'ye transfer oldu. Fenerbahçe'nin 1988-89 sezonundaki şampiyonluğunda attığı 19 gol ve attığı 38 golle büyük rol oynadı. Öldürücü çalımları ve olağanüstü oyun zekâsı gibi kendine özgü özellikleri nedeniyle Şeytan lakabını aldı. Dilmen'in Türkiye'nin en çok sakatlanıp ameliyat geçirdiği zannedilmektedir. Dilmen, 1994-95 sezonu sonunda futbolu bıraktı, 5 hafta Fenerbahçe takımını, ardından Vanspor, Altay, Adanaspor Karşıyaka'yı çalıştırdı. Şu NTV ve NTV Spor kanallarında futbol yorumculuğu ve Milliyet Gazetesi'nde köşe yazarlığı yapan Dilmen, evli ve iki çocuk babası.

medya önünden?

Ben her sabah bu odaya gelirim, akşam da evime giderim. Bir de bu futbolcuların sarışın hanımlarla çıkmalarından, o televole kültüründen hep uzak durdum. Beni rahatsız ederdi bu.

Deniliyor ki 'Ulus'un göbeğinde bir evi var, Rıdvan büyük bir lüks içinde yaşıyor.? Rıdvan aç kalsa simit satar mı?

Satmaz mıyım ya! Sattım da zati. Ben simit sattım, peynir sattım, bakırcılık yaptım. Sabah peynirciydim, öğleden sonra okula gidiyordum, akşam top oynuyordum. İnşaatla tuğla da taşıdım, bundan da hiç gocunmadım. Hayatımda maddi-manevi iniş ve çıkışlar oldu. Param varsa en güzel yerde yemek yerim, yoksa simit yerim.

O kadar sakatlandınız. Zor, sıkıntılı günler geçirdiniz. Futboldan erken koptunuz. Hiç isyan ettiniz mi?

Sonlara doğru ettim. İlk ameliyatlardan sonra düzelmek için köpek gibi çalıştım. Ama sonra psikolojim de bozuldu. Ama lanet okumadım hiç. Benim hayatımda iki sermayem oğlum ve kızım. Yarın bir gün ölüp gideceğiz. Onlara her anlamda iyi bir şeyler bırakabilirsem bu bana yeter de artar.